

Utbildningsdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Fler vägar till yrkeslivet (SOU 2024:74)

Statskontoret tar inte ställning i sak till förslagen om nya yrkesprogram som lämnas i betänkandet. Till stora delar behandlar utredningen frågor som ligger utanför vårt kompetensområde. Statskontoret lämnar synpunkter utifrån vår förvaltningspolitiska kompetens på de förslag som rör statlig styrning och organisering av gymnasieskolan och på hur Skolverket berörs av förslagen. Statskontoret avstyrker förslaget om ett nytt statsbidrag för anlitande av entreprenörer.

Vi tar inte ställning till föreslagna yrkesprogram

Statskontoret varken tillstyrker eller avstyrker förslaget om nya yrkesprogram som omfattar 1900 poäng (avsnitt 5.1).

Däremot har vi ett medskick. Utvecklingsarbete inom skolområdet ingår i Skolverkets ansvarsområde, men Statskontoret bedömer att konsekvenserna av förslagen för Skolverket kan ha underskattats av utredningen. Om förslagen genomförs bör regeringen beakta att arbetsbördan ökar för myndigheten, inte minst mot bakgrund av att den redan hanterar många uppdrag.¹

Det finns skäl som talar både för och emot ett nytt statsbidrag

Statskontoret avstyrker utredningens förslag om att införa ett nytt riktat statsbidrag (avsnitt 9.5).

Statskontoret konstaterar att det finns goda skäl för staten att underlätta för skollärarna att anlita entreprenörer för delar av yrkesutbildningarna, och att ett riktat statsbidrag har underlättat detta tidigare. Det föreslagna statsbidraget bygger

¹ Se bl. a. Statskontorets remissvar avseende *Samlade krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk* (SOU 2020:66) och Statskontorets remissvar avseende *Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning* (SOU 2020:33)

på en försöksverksamhet som avslutades 2023. Statsbidraget skulle kunna vara ett resurseffektivt sätt att underlätta dyra nischutbildningar. Utredningen redovisar att försöksverksamheten bidrog till att utbildningar som annars inte skulle ha kommit till stånd kunde bedrivas, och att kvaliteten i utbildningarna höjdes av att delar av dem utfördes på entreprenad. Utredningen redovisar vidare att försöksverksamheten bidrog till att fler personer utbildades och etablerades inom yrkesområden där kompetensbehovet är stort.

Men det finns samtidigt omständigheter som gör att vi inte kan tillstyrka förslaget om ett riktat statsbidrag på det underlag som betänkandet utgör. Statskontoret vill understryka att det är viktigt att om ett statsbidrag införs, så bör ambitionen vara att det är en långsiktig lösning. Kortsiktiga lösningar skapar ineffektivitet i verksamheterna som berörs. Som utredningen själv påpekar riskerar riktade statsbidrag generellt att leda till kortsiktighet och ökad administration. Flera av utbildningarna som skapades i och med försöksverksamheten lades ned då de inte längre kunde få statsbidrag, vilket skapade frustration bland utförarna.

Statsbidraget utnyttjades inte i den utsträckning som var tänkt. Utredningen menar att villkoren var begränsande och föreslår att villkoren för det nya statsbidraget ska vara enklare att uppfylla. Beloppet per elev ska öka och täcka fler kostnader. Men vi menar att även andra förklaringar kan ha bidragit till ett lågt utnyttjande, såsom att informationen inte nådde ut eller att huvudmännen inte hade resurser för att ansöka om bidraget.²

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Gabriel Brandström, utredare Charlotte Andersson, föredragande, och praktikant Stina Eriksson var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Charlotte Andersson

² Se t.ex. Statskontoret. 2022. *Administrativa kostnader i kommunsektorn - En analys av statens styrning av kommuner och regioner*, s. 19.